

Na počiatku bol dizajn, dosvedčil bratislavský Dizajnvíkend i BLAF

Author: Vlado Brožík | Published: 05.10.2010

Podstata architekta v dualizme staviteľa a dizajnéra

Vzdajme sa márných pokusov definovať pojem „vizuálne umenie“. Uviazli by sme totiž v podobných slepých uličkách ako pri definovaní pojmov „sociálna sieť“ alebo „virtuálna realita“. A zostaňme radšej pri starom, dobrom dizajne. Samotný pojem pochádza z anglického slova design, čiže navrhnuť, vymyslieť, nakresliť. Postarať sa o vzhľad, resp. o ergonómiu výrobu.

Preto je dizajn tzv. úžitkovým umením - a nielen voľne, „l'art pour l'art“ rozvíjanou tvorbou. Zároveň nanajvýš užitočnou a praktickou ľudskou činnosťou, majúcou čo dočinenia s módou, interiérom, priemyselným produktom a - v neposlednom rade - stavebníctvom. Napokon, každý skutočný architekt je nielen staviteľom, ale takisto dizajnérom: práve v tomto dualizme spočíva sama jeho podstata. A každý rozumný investor, gestor či developer spolupracuje práve s takto „obojživelným“ či presnejšie - dvojjediným, obojstranne talentovaným architektom. Pokiaľ nechce zabrdnúť do močiarov onoho známeho „podnikateľského baroka“.

Designers United, Bratislavský suvení, Vtedy vo výklade

Bratislavský Dizajnvíkend minulý piatok slávnostne otvorili koncertom, aby potom rozvinuli celú sieť podujatí nielen na nádvorí SNG, kde sa konal vskutku svojský, štýlový piknik, ale aj tvorivými dielňami priamo v uliciach mesta, výstavami vo výkladných skriniach, otvorenou burzou Designers United a odhalením nového Bratislavského suveníru. To je výstava, organizovaná študentmi dizajnu na VŠVU, orientujúca sa na potieranie tzv. suvenírového gýču. Úsilie v pravom slova zmysle sifyfovské, pretože názory na to, čo to vlastne gýč je, sa už od nepamäti značne líšia.

Iná výstava sa (v tomto ohľade symptomaticky) volá Vtedy vo výklade. Aj keď, pravdupovediac, rozlišovať umenie - vrátane umenia užitého - na vtedajšie a dnešné je takmer to isté, ako rozlišovať hudbu - vrátane hudby populárnej - na starú a novú. A z toho vyvodzovať jej kvalitu. Predstierajúc, že už číre časovo-generačné posunutie smerom dopredu znamená automaticky aj posunutie estetické, umelecko-priemyselné, dizajnové. Nenechajme sa zviest' touto mylnou predstavou.

Tvorbou mladých k oživeniu verejného priestoru mesta

Ako bolo povedané už v úvode, Boh stvoril svet za 6 dní. Šesťdňový umelecký a umelecko-dizajnový maratón v Bratislave, Dizajnvíkend nasledovaný BLAF-om, majú „na svedomí“ organizácie a tvorivé dielne ako Design Factory, Fru Fru Gallery, Galerie Enter, Galerie Hit, Galerie Medium, Galerie Nova, Kressling Gallery, Open Gallery, Satelit, Soda Gallery, Galerie Space, Transit a mnohé ďalšie.

Ako na svojej webovej stránke uvádzajú sami organizátori: „Dizajnvíkend je festival, ktorý vznikol, aby mapoval a zviditeľnil aktuálnu tvorbu mladých dizajnérov a zároveň oživil verejný priestor mesta. V meste hľadá zaujímavé aktuality, ktoré chce znovu a znovu objavovať pre verejnosť.“ Všimnime si najmä tú časť informácie, kde sa hovorí o oživovaní verejného priestoru. Bratislava kedysi bývala naozaj živým, rôznorodo pluralitným, naozaj vitálnym priestorom plným ľudí s ich skutočnými kultúrnymi a duchovnými záujmami. Stojí za pokus znova na túto tradíciu nadviazať. Ved' každé mesto by malo mať tak hmotu, ako aj ducha. Kiežby Dizajnvíkend pomohol tieto dve stránky hlavného mesta Slovenska konečne skĺbiť.

Artefakt, o ktorý zakopávame denne a na každom kroku

Gýč definujeme ako artefakt predstierajúci, že je niečím viac, než v skutočnosti je - dnes oň zakopávame doslova denne a na každom kroku: najmä na všadeprítomných kreatívne sa tváriacich performance, happeningoch a inštaláciách. A priznajme si - aj v stavebníctve. Verme, že svetlo do tohto akoby nekončiaceho sa tunela vniesol aj nedávny bratislavský Dizajnvíkend. Nejde totiž len o tú nepochybne atraktívnu aukciu súčasného slovenského umenia vedenú Andreou Jungmann z viedenskej pobočky slávnej aukčnej siene Sotheby's. Ide o čosi oveľa podstatnejšie.

Hádam aspoň kúsok inšpirácie tu našli aj naši súčasní slovenskí architekti, investori a developeri. A že svoje budúce projekty už budú vnímať, koncipovať a prakticky realizovať ako skutočnú harmóniu účelovo-praktického a esteticky-umeleckého. Ako povedal slávny nemecký architekt a zakladateľ Bauhausu Walter Gropius: „Architektúra sa začína tam, kde sa končí technika“. Možno už konečne nastal čas, aby aj do nášho profánneho, každodenného stavebníctva vstúpila aspoň o trošku väčšia dávka skutočnej architektúry a - spolu s ňou - i dizajnu.

Ilustračné foto - Dizajnvíkend

05.10.2010 10:46, Vlado Brožík